

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА / BOSNA I HERCEGOVINA
РЕПУБЛИКА СРПСКА / REPUBLIKA SRPSKA
ВРХОВНИ СУД / VRHOVNI SUD

Број: 118-0-СуI-25-000 350

Бања Лука, 29.12.2025. године

На основу одредби члана 48. став (2) и (3) Закона о судовима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 37/12, 44/15 и 100/17) и члана 8. тачка и) Правилника о унутрашњем судском пословању („Службени гласник Републике Српске“, број: 9/14, 71/17, 67/18 и 6/19), а у складу са чланом 26. став (1) Закона о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ број 12/25 у даљем тексту: Закон) предсједница Врховног суда Републике Српске, доноси

ПРАВИЛНИК
О ЗАШТИТИ ЛИЧНИХ ПОДАТАКА

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

- (1) Овим Правилником утврђују се правила и процедуре за примјену основних принципа законите обраде личних података којих се радници Врховног суда Републике Српске (у даљем тексту: Суд) морају придржавати при обради личних података.
- (2) Предмет овог Правилника је поближе одређење радњи и поступака у погледу начина прикупљања, обраде и коришћења личних података, пружање информација о Суду као контролору обраде те о категоријама личних података, обиму и сврси обраде личних података.
- (3) Одредбама овог Правилника одређују се:
  - а) начин прикупљања, обрада, кориштење, чување и техничка заштита личних података,
  - б) одговарајуће организационе и техничке мјере у сврху заштите личних података и начин остваривања надзора над заштитом личних података,
  - с) начину упознавања носиоца података с њиховим правима у прикупљању и даљој обради личних података,
  - д) дефинишу се рокови чувања личних података и одговорност лица који прикупљају и користе личне податке,
  - е) поступак давања личних података трећој страни,
  - ф) пренос података у иностранство,
  - г) правила за остваривање права носилаца података.

Члан 2.

Суд прикупља, обрађује и користи личне податке у сврху о извршавања законских обавеза или задатака који се обављају у јавном интересу као и права и обавеза које је Суд у обавези извршити у складу са закљученим уговорима.

Члан 3.

Суд као контролор обраде, заштиту личних података заснива на начелу законитости, правичности, транспарентности, начелу ограниченог чувања и обраде података, начелу тачности и потпуности личних података, начелу цјеловитости и повјерљивости личних података те начелу одговорности и поузданости.

ДИО ДРУГИ - ОСНОВНИ ПОЈМОВИ

Члан 4.

- (1) Појмови употребијени у овом правилнику имају исто значење као појмови дефинисани у Закону и позитивним прописима донесеним на основу тог Закона.
- (2) Изрази који су у овом документу и прилозима дати у једном граматичком роду без дискриминације се односе и на мушкарце и на жене.

ДИО ТРЕЋИ - СВРХА ОБРАДЕ

Члан 5.

- (1) Лични подаци се прикупљају, обрађују и користе законито, транспарентно и то искључиво у посебне, изричите и законите сврхе на начин којим се обезбјеђује одговарајућа безбједност личних података укључујући заштиту од неовлаштене или незаконите обраде те од случајног губитка, уништења или оштећења примјеном одговарајућих техничких и организационих мјера.
- (2) Личне податке прикупља и обрађује само ако је испуњен најмање један од следеће наведених услова:
  - а) носилац податка је дао сагласност за обраду својих личних података у једну или више посебних сврха
  - б) обрада је неопходна за извршавање уговора у којем је носилац податка странка или како би се предузеле радње на захтјев носиоца прије закључења уговора
  - с) обрада је неопходна ради поштовања правних обавеза
  - д) обрада је неопходна како би се заштитили кључни интереси носиоца податка или другог физичког лица
  - е) обрада је неопходна за извршавање задатка који се обавља у јавном интересу или у оквиру извршавања службених овлашћења

- f) обрада је неопходна због легитимних интереса Суда или треће стране, осим када над тим интересима претежу интереси или основна права и слободе носиоца података, а који захтијевају заштиту личних података, посебно ако је носилац података дијете.

Члан 6.

Суд као контролор података одређује сврху и средства обраде личних података у складу са Законом и одредбама овог Правилника.

Члан 7.

- (1) Суд прикупља, обрађује, користи и анализира, зависно да ли је ријеч о запосленом у Суду, лицу које се пријавило на конкурс за упражњено радно мјесто у Суду, уговорном субјекту као физичком лицу, пословном сараднику као физичком лицу и др., слjedeће категорије личних података:
  - а) основни лични подаци: име и презиме, адреса, ЈМБГ, датум рођења, пол, контакт подаци (број телефона, е-маил адреса), информације о врсти уговорног односа
  - б) остали лични подаци које носилац податка ставља на располагање приликом заснивања и/или током трајања радног односа или заснивања других врста уговорних/пословних односа као што су подаци из личне карте, рачун код пословне банке, стручна спрема, друга знања и вјештине, подаци о претходним запослењима
  - с) подаци који се прикупљају путем надзорних камера као евиденција улазака и излазака носиоца податка у простор Суда, а све у циљу заштите лица запослених у Суду и имовине Суда.

Члан 8.

Лични подаци узимају се непосредно од носиоца податка усменим или писаним путем или посредно из других извора.

Члан 9.

- (1) Ако се обрада личних података проводи у име Суда као контролора податка, Суд користи једино обрађиваче који у довољној мјери гарантују провођење одговарајућих техничких и организационих мјера на начин да је обрада у складу са захтјевима из Закона и да се истом обезбјеђује заштита права носиоца податка.
- (2) Обрађивач обрађује личне податке само према упутама Суда те исти мора обезбједити да се лица овлаштена за обраду обавезу на повјерљивост потписивањем Изјаве о повјерљивости.

- (3) Обрађивач не смије ангажовати другог обрађивача без претходног посебног одобрења предсједника Суда које се издаје у писаној форми.

ДИО ЧЕТВРТИ - ПРАВА НОСИОЦА ПОДАТАКА

Члан 10.

- (1) У поступку обраде личних података Суд на одговарајући начин писаним или усменим путем носиоцу података на његов захтјев пружа све информације везано уз обраду његових личних података, а нарочито о сврси обраде података, правном основу за обраду података, легитимним интересима, намјери предаје личних података трећим лицима, периоду у којем ће лични подаци бити похрањени, о постојању права носиоца податка на приступ личним подацима те права на исправку, брисање или ограничење обраде личних података, права на приговор, повлачење сагласности и др.
- (2) Ако је захтјев носиоца поднесен путем електронске поште, Суд ће информацију пружити на исти такав начин, осим ако носилац не затражи другачије.

Члан 11.

- (1) Носилац податка може од Суда као контролора тражити потврду о томе да ли исти обрађује његове личне податке те захтијевати друге информације везане уз обраду личних података попут сврхе прикупљања и обраде података, периода у којем се лични подаци чувају, права на приговор надзорном органу те остала права везана за обраду личних података.
- (2) У случају да Суд располаже непотпуним или нетачним личним подацима носиоца податка, исти се може у било којем тренутку обратити носиоцу података са захтјевом за допуну или исправку података.
- (3) Носилац податка има право поднијети захтјев за брисање („право на заборав“) у случајевима када лични подаци више нису нужни у односу на сврхе у које су прикупљени или када носилац податка повуче сагласност, а не постоји други правни основ за обраду личних података, или када су лични подаци незаконито обрађени или више не постоје легитимни интереси за обраду личних података и сл.
- (4) Носилац податка има право затражити ограничење обраде личних података од Суда у случајевима када оспорава тачност личних података током периода у којем Суду припада право провјере тачности истих, или ако је обрада личних података била незаконита, а носилац умјесто брисања тражи ограничење обраде података, или у ситуацијама када лични подаци више нису потребни за потребе обраде, али их носилац податка тражи ради постављања, остваривања или одбране правних захтјева те ако је носилац податка поднио приговор о легитимним разлозима обраде података.

- (5) Носилац податка има право од Суда затражити пренос својих података другом контролору у структурисаном, уобичајено употребљаваном и машински читљивом формату уколико то буде технички изводиво ако се подаци обрађују на основу сагласности која се може опозвати или ради испуњења уговорних обавеза и ако се обрада проводи аутоматизовано.
- (6) Право подношења приговора на обраду личних података припада носиоцу податка у случајевима када обрада личних података није нужна ради извршавања задатака који се обавља у јавном интересу или у оквиру службених овлашћења Суда или ако су легитимни интереси Суда мање битни од основних права и слобода носиоца податка који захтијевају заштиту личних интереса.

Члан 12.

- (1) Права из члана 11. овог Правилника носилац остварује искључиво на основу писаног захтјева на прописаном обрасцу који се налази у прилогу овог Правилника (Прилог 2.) и уз предочење важећег идентификационог документа, а уколико за то постоји правни основ утврђен Законом или овим Правилником.
- (2) По пријему писаног захтјева из става 1. овог члана исти се евидентира у службену евиденцију, уписује се датум запримања захтјева те се исти даје на увид предсједнику суда и службенику за заштиту личних података.

Члан 13.

- (1) Суд ће, зависно од сложености захтјева носиоца податка, најкасније у року од 30 дана од подношења истог пружити информације о предузетим радњама.
- (2) Изузетно, према потреби предметни рок се може продужити за додатних 30 дана узимајући у обзир сложеност предмета и број захтјева, а о чему ће Суд обавијестити носиоца податка заједно са разлозима продужења рока.
- (3) Суд ће, прије него што одлучи о захтјеву носиоца податка уложити све разумне напоре како би провјерио идентитет носиоца податка и постојање правног основа за удовољење захтјеву.
- (4) Уколико Суд буде имао сумњи у погледу идентитета или постојања правног основа за удовољавање захтјеву носиоца, исти може, у сврху појашњења, од носиоца податка затражити додатне информације.
- (5) О сваком таквом захтјеву службеник за заштиту личних података води посебну евиденцију на начин да се након доношења одлуке о захтјеву о истој попуњава прописани образац о рјешавању захтјева који се налази у прилогу овог Правилника (Прилог 3.)

ДИО ПЕТИ - САГЛАСНОСТ

Члан 14.

- (1) Када се ослања на сагласност као законит основ за обраду личних података Суд ће од носиоца податка тражити сагласност за обраду личних података у писаном облику уз употребу јасног, разумљивог и једноставног језика са јасно назначеном сврхом.
- (2) Носилац податка има право у сваком тренутку повући своју сагласност, а што не утиче на законитост обраде на основу исте прије њеног повлачења.
- (3) Изглед Сагласности за обраду личних података коју потписује носилац података налази се у прилогу овог Правилника (Прилог 4.)

Члан 15.

- (1) Суд личне податке чува само онолико дуго колико је потребно у сврхе ради којих се лични подаци обрађују, односно у роковима који су одређени позитивним правним прописима.
- (2) Како би се осигурало да се лични подаци не чувају дуже него што је то неопходно, Суд уз примјену позитивних прописа проводи периодично преиспитивање и предузима радње ради обезбјеђења да се лични подаци бришу.
- (3) Лични подаци се бришу по престанку уговорног односа, односно престанка постојања сврхе ради које су исти прикупљени и обрађивани, а најкасније по истеку законских обвеза и прописаних рокова повезаних са чувањем личних података, осим у случају када је покренут поступак принудне наплате ненаплаћених потраживања, судски спор или је уложен приговор на услугу, у којем случају се лични подаци обрађују и користе све до правноснажног или коначног окончања покренутих поступака.

ДИО ШЕСТИ - СЛУЖБЕНИК ЗА ЗАШТИТУ ЛИЧНИХ ПОДАТАКА

Члан 16.

- (1) Службеник за заштиту личних података је лице које је у радном односу у Суду, а којој је у опису посла између осталог и обавеза усклађености цјелокупног система заштите личних података у пословању Суда, односно праћење поштовања правила и начела прописа о заштити личних података.
- (2) Задаци службеника за заштиту личних података су информисање и савјетовање предсједника Суда као контролора података те радника који обављају обраду личних података, праћење поштивања одредби Закона, укључујући расподјелу одговорности, оспособљавање радника који учествују у обради личних података те сарадња с надлежним надзорним органом сходно правним прописима.
- (3) Суд ће податке о службенику за заштиту личних података учинити јавно доступним на својој веб страници.

Члан 17.

- (1) Суд може, узимајући у обзир пословне потребе и оправданост истима, поједине послове у вези с обрадом личних података у оквирима свог пословања, а на основу закљученог уговора у писаном облику, повјерити другом физичком или правном лицу, односно обрађивачу.

Члан 18.

- (1) Сви радници Суда обавезни су поступати у складу са Законом, на начин да свака организациона јединица унутар Суда са својим руководиоцем предузима одговарајуће техничке и организационе мјере које имају за циљ осигурати безбједност и повјерљивост обраде личних података.
- (2) Руководиоци организационих јединица Суда одговорни су за извјештавање Службеника за заштиту личних података у вези појединачних упита из области заштите личних података.
- (3) Сви радници Суда дужни су у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог Правилника потписати Изјаву о повјерљивости која се налази у прилогу овог Правилника (Прилог 1.), а садржајем које ће се обавезати да ће чувати повјерљивост свих личних података којима у складу са својим овлашћењима имају право приступа, да ће предметне податке користити искључиво у тачно одређену сврху и онолико времена колико је нужно за остварење сврхе у коју су прикупљени као и да личне податке неће достављати на кориштење нити на било који други начин учинити доступним трећим неовлаштеним лицима.

ДИО СЕДМИ - ВИДЕО-НАДЗОР

Члан 19.

- (1) Суд користи видео-надзор сходно одредбама Закона, те других позитивних правних прописа којима се уређује подручје заштите личних података и провођење техничког система заштите живота и здравља људи те имовине.
- (2) Обрада личних података путем видео-надзора односи се на прикупљање и даљњу обраду личних података која обухвата стварање снимка који чини или је намијењен да чини дио система складиштења.
- (3) Систем видео-надзора је заштићен од приступа неовлаштених лица, а право приступа истоме има само овлаштено лице Судске полиције- Окружни центар Судске полиције Бањалука.
- (4) Видео-надзором су обухваћене само просторије или дијелови просторија чији је надзор нужен ради постизања безбједности и заштите имовине Суда.

- (5) Суд је у обавези обезбиједити да је просторија или дио просторије који је под видео-надзором означен на начин да је ознака видљива најкасније приликом уласка у видокруг снимања.
- (6) Ознака видео-надзора мора садржавати назнаку да је простор под видео- надзором, податке о контролору података и контакт податке путем које носилац/треће лице може остварити своја права.
- (7) Снимци добијени путем видео надзора могу се чувати највише 60 дана, осим уколико другим законом није прописан дужи рок чувања или ако су доказ у судском, управном, арбитражном или другом поступку.

ДИО ОСМИ - ПОСТУПАЊЕ С КОНКУРСНОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ

Члан 20.

- (1) Уколико молба за запошљавање не садржи писану изјаву подносиоца молбе да Суд може користити или обрађивати личне податке наведене у молби, Суд ће подносиоца молбе позвати да на исти начин на који је поднио молбу да своју сагласност на прописаном обрасцу за употребу његових личних података у сврху запошљавања.
- (2) Рок за достављање сагласности је осам дана од дана пријема позива за давање сагласности.
- (3) Тек након што подносилац молбе у року из става 1. овог члана достави своју сагласност, његова молба се уписује у евиденцију и наставља се обрађивати у противном, по истеку рока молба ће се уништити.
- (4) Пријавом на јавни конкурс подносиоци пријава дају своју сагласност Суду да исти као контролор података може прикупљати, користити и даље обрађивати податке у сврху провођења процедуре пријема радника сходно одредбама Закона.
- (5) Уколико након провођења поступка кандидати који нису изабрани не преузму своју документацију коју су предали у оквиру процедуре пријема, по истеку рока од 30 дана иста ће се уништити, осим ако је другим позитивним прописом прописан дужи рок за чување документације.

ДИО ДЕВЕТИ - ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

Члан 21.

- (1) Суд у свом пословању користи информационо-комуникационе технологије и дигиталне информационе ресурсе (хардвер, софтвер, приступ интерној мрежи, интернету), а кориштење тих ресурса ставља на располагање радницима Суда за потребе обављања њихових радних задатака.
- (2) Радницима Суда није допуштено наведене ресурсе Суда користити у приватне сврхе.

- (3) Радници суда имају право користити технолошке и информационе ресурсе Суда који су потребни за обављање послова њиховог радног мјеста, што укључује приступ компјутерском систему, серверу, рачунарским програмима, базама података, телефону, е-маилу и интернету.
- (4) При кориштењу наведеног радници Суда су дужни водити рачуна о томе да напријед наведено представља имовину Суда и да у случају потребе Суд има право извршити увид и провјерити начин кориштења тих ресурса.
- (5) Радници Суда не смију похрањивати, дијелити, размјењивати с трећим лицима, обрађивати, анализирати или на било који други начин преносити податке Суда или датотеке, када то чине мимо потреба свог радног мјеста или када то чине кориштењем неодобрених медија, апликација или других технолошких рјешења или сервиса.

ДИО ДЕСЕТИ - ПРОВОЂЕЊЕ МЈЕРА ЗАШТИТЕ И НАДЗОРА УСКЛАЂЕНОСТИ С ПРАВНИМ ПРОПИСИМА О ЗАШТИТИ ЛИЧНИХ ПОДАТАКА

Члан 22.

- (1) У циљу заштите од неовлаштеност приступа и могуће злоупотребе личних података Суд ће предузети све потребне техничке, административне и физичке мјере попут кориштења корисничких имена и лозинки за улаз у компјутере и програме који се користе у редовном пословању, физичко архивирање података у писаном облику у закључане ормаре/службене просторије.
- (2) Радник који на свом радном мјесту користи компјутер и приликом свог рада употребљава личне податке дужан је предузети одговарајуће радње да лични подаци приликом његовог изласка са радног мјеста не остану незаштићени.
- (3) Радници који у својем раду прикупљају и обрађују личне податке дужни су предузети радње да лични подаци буду похрањени на начин да нису доступни неовлашћеним лицима, а између осталог похрањивање писане документације у одговарајуће списе, закључане ладнице или ормаре.
- (4) У случајевима када се лични подаци зазимају изван пословних просторија Суда, радник који их је запримио дужан је предузети потребне радње како би документацију која садржи личне податке на сигуран начин доставио до пословних просторија Суда ради даљег поступања са истима.

ДИО ЈЕДАНАЕСТИ -ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23.

За сва питања која нису посебно уређена одредбама овог Правилника на одговарајући се начин примјењује Закон о заштити личних података.

Члан 24.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објаве на огласној табли, а након ступања на снагу биће објављен на интернет страници суда.

ПРЕДСЈЕДНИЦА СУДА
Даниела Миловановић

ПРИЛОЗИ

Прилог 1.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

РЕПУБЛИКА СРПСКА

ВРХОВНИ СУД

Улица Алеја Светог Саве бб, Бањалука

У _____, _____ године

ИЗЈАВА О ПОВЈЕРЉИВОСТИ

Којом ја, _____ (име и презиме) из _____ (адреса), ЈМБГ: _____ изјављујем да без претходног писаног одобрења предсједнице Врховног суда Републике Српске као Контролора, нећу открити или на било који начин учинити доступним, изјавити, објавити или пренијети било којој физичком или правном лицу податке који се односе на раднике Суда, странке, посјетиоце, добављаче те све остале пословне партнере и сараднике Врховног суда Републике Српске (у даљњем тексту: повјерљиви подаци).

Обавезујем се да ћу повјерљиве податке чувати као службену тајну и користити само у сврху обављања пословне дјелатности _____ (навести назив радног мјеста), односно исте нећу откривати нити их преносити трећим лицима без претходног писаног одобрења предсједнице Врховног суда Републике Српске и то како за вријеме трајања радног односа тако и по окончању истог.

Такође, упознат/а сам да било какво неовлаштено располагање повјерљивим подацима којима имам право и овлашћење приступа у свом раду представља тежу повреду радне обвезе. Прихватам одговорност за настану штету без ограничења уколико неовлаштено откријем и/или користим повјерљиве податке.

Потписивањем ове изјаве потврђујем да сам свјестан/а да ће Врховни суд Републике Српске у случају повреде или неизвршења одредби ове Изјаве предузети све правне радње и поступке, а које укључују тражење накнаде штете за сву материјалну и нематеријалну штету која је произашла или је могла произаћи.

Својеручни потпис:

_____

Прилог 2.
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Улица Алеја Светог Саве 66, Бањалука

У _____, _____ године

ЗАХТЈЕВ НОСИОЦА ПОДАТКА

којим ја,

_____

_____

(име и презиме, адреса, ЈМБГ, број

тел./маил) овим путем подносим:

- ☐ Захтјев за увид у податке или обраду података
- ☐ Захтјев за исправку података носиоца податка
- ☐ Захтјев за брисање односно „заборав података“ о носиоцу податка
- ☐ Захтјев за пренос података
- ☐ Захтјев за прекид или ограничење обраде података
- ☐ Подношење приговора на податке или процес обраде

(заокружити одговарајуће)

Разлог подношења захтјева:

_____

_____

У сврху идентификације подносиоца захтјева, у прилогу достављам:

_____ (назив, број и датум издавања
исправе).

Својеручни потпис:

_____

Прилог 3.
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Улица Алеја Светог Саве бб, Бањалука

У _____, _____ године

РЈЕШАВАЊЕ ЗАХТЈЕВА НОСИОЦА

◇ **Подаци о подносиоцу захтјева**

Име и презиме:

_____

Адреса:

_____

ЈМБГ:

_____

_____

Број-телефона, емаил

_____

◇ **Подаци о захтјеву**

Датум подношења захтјева:

Врста захтјева:

Лични подаци на које се захтјев односи:

◇ **Рјешавање захтјева**

Датум доношења рјешења:

Статус захтјева:

Образложење:

Прилог 4.
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Улица Алеја Светог Саве бб, Бањалука

У _____, године

САГЛАСНОСТ ЗА ОБРАДУ ЛИЧНИХ ПОДАТАКА

Ја,

(име и презиме, адреса, ЈМБГ, број личног документа и орган издавања)

дајем сагласност Врховном суду Републике Српске, као контролору података, да може да врши обраду мојих личних података у складу са Законом о заштити личних података Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" број 12/25 у даљем тексту: Закон).

Упознат/а сам да имам право затражити приступ својим личним подацима, тражити њихову исправку, допуну, брисање, ограничење обраде, као и право на повлачење ове сагласности у складу са Законом, при чему повлачење сагласности не утиче на законитост обраде која је извршена прије њеног повлачења.

Потврђујем да сам упознат/а са својим правима као носилац података, као и са чињеницом да се ова сагласност даје добровољно и без било какве принуде.¹

У Бањој Луци, дана _____ године.

Потпис носиоца података:

---

¹ Обрада личних података вршиће се искључиво у сврхе за које су подаци прикупљени, у обиму који је неопходан за остваривање те сврхе, те у складу са начелима законитости, транспарентности, правичности и тачности.